

SPRAWOZDANIE Z VIII SEMINARIUM POLSKIEJ MYŚLI PEDAGOGICZNEJ *PRZEDSTAWICIELE* *KONSERWATYWNEJ MYŚLI PEDAGOGICZNEJ* W POLSCE, KRAKÓW, 7 PAŹDZIERNIKA 2022 ROKU

Zainteresowanie polską myślą pedagogiczną corocznie gromadzi pedagogów z wielu rejonów Polski w Krakowie, na obradach Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej. W roku 2022 Seminarium odbyło się w dniu 7 października, a uczestnicy skupili się na problematyce *Przedstawiciele konserwatywnej myśli pedagogicznej w Polsce*, kontynuując tematykę skoncentrowaną wokół pedagogiki konserwatywnej, która została podjęta na poprzednim spotkaniu.

Uczestników VIII Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej zorganizowanego w murach Uniwersytetu Jagiellońskiego powitała pomysłodawczyni i długoletnia organizatorka tych spotkań prof. dr hab. Janina Kostkiewicz. Ze słowem na otwarcie do zebranych zwrócił się prof. dr hab. Jarosław Górniak, prorektor ds. rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zwrócił uwagę, że uniwersytet jest miejscem otwartym na każdy rodzaj refleksji naukowej, a zachowanie różnorodności teoretycznej pozostaje warunkiem funkcjonowania nauki.

W pierwszej z czterech sesji, jakie odbyły się w tym dniu, uczestnicy i słuchacze mieli możliwość wysłuchania czterech referatów. Z pierwszym wystąpił prof. dr hab. Bogusław Śliwerski z Uniwersytetu Łódzkiego, który snuł refleksje nad miejscem pedagogiki konserwatywnej w systematyce dzisiejszej polskiej myśli pedagogicznej. Wskazując na normatywny charakter oraz dyskusje wokół adekwatności konserwatyizmu wobec współczesności, zauważył, że nurt ten należy do niezbyt dobrze rozpoznanych obszarów wiedzy naukowej i brakuje opracowań syntetycznych pogłębiających tę perspektywę. Następnie prof. dr hab. Stanisław Gałkowski z Akademii „Ignatianum” w Krakowie wprowadził uczestników seminarium w problematykę rozwoju cywilizacji w koncepcji Floriana Znanieckiego. Wskazał na antynomiczny charakter jego myśli, obecność dwóch wizji rozwoju społeczeństwa, które są nie do pogodzenia, a jedynie ta konserwatywna nosi znamiona możliwej do praktycznej realizacji. W kolejnym referacie dr hab. Anna Sajdak-Burska, prof. UJ, zajęła się problematyką nowoczesnej szkoły konserwatywnej. Podając różne przykłady szkół nawiązujących w sferze

założeniowej do konserwatyizmu, zadawała pytanie o możliwość łączenia przesłanek tego nurtu z nowoczesnym podejściem dydaktycznym.

Jako ostatnia w tej sesji wystąpiła prof. dr hab. Janina Kostkiewicz, która mówiła o użyteczności oferty edukacyjnej młodych polskich konserwatystów lat 90. XX wieku, przywołując przy tym różne nurty współczesnej myśli konserwatywnej i rozważając ich pedagogiczną użyteczność. Postawiła też pytanie: czy wobec kolonizacji pedagogiki przez pedagogikę krytyczną zwolennikom pedagogiki konserwatywnej pozostało już tylko uprawianie jej jako awangardy? To oznacza nowatorskość, twórczość, ale i skrajną niepopularność. Pytała również o gotowość pedagogów oraz ich odporność na niechęć i pogardę akademickiej lewicowej większości, także na *de facto* ograniczaną wolność badań naukowych. Zastanawiając się nad konserwatyzmem w edukacji, wskazywała na błędne kojarzenie go z reaktywnością, biernością, a nawet totalitaryzmami; za jego nadrzędny cel uznała budowanie wspólnoty, ewolucyjność zmian i afirmatywność wobec tradycyjnych wartości. Przedstawione referaty wywołały ożywioną dyskusję, w której udział wziął prof. dr hab. Lech Witkowski. Mówił on m.in. o znaczeniu pracy nad tradycją myśli pedagogicznej, która staje się życiodajna dla nowoczesności, w kontekście dziedzictwa idei i jego pęknięć w pracach Floriana Znanieckiego. Poruszał kwestie konieczności dokonania rozróżnień pomiędzy poglądami a pojęciami konserwatywnymi, a także podkreślał wielość konserwatywizmów, chociaż nurt ten z perspektywy wiedzy potocznej wydaje się jednolity.

Druga sesja Seminarium skupiła się wokół polskiej konserwatywnej myśli pedagogicznej w kontekście wpływów europejskich. Jako pierwszy wystąpił dr hab. Marek Rembierz, prof. UŚ, który – odnosząc się do koncepcji Edmunda Burke'a – podjął refleksję nad napięciami i pęknięciami w myśli pedagogicznej, wskazując na pewne szanse i zagrożenia wynikające z nich dla pedagogiki konserwatywnej. Prof. PhDr. Mária Potočárová, PhD. z Uniwersytetu Komenskigo w Bratysławie wraz ze współpracowniczką mgr Barborą Jaslovská przedstawiły swój wydział i prowadzone badania, krótko wskazując na rolę historii w kształceniu przyszłych nauczycieli oraz przykłady konserwatywnego myślenia w pedagogice słowackiej i czeskiej. Zaś sylwetkę oraz działalność Zofii Józefy Zdybickiej przedstawiła zgromadzonym dr hab. Maria M. Bouzyk, prof. UKSW. Zwróciła ona uwagę na rozważany przez Zdybicką problem sporu o człowieka, który rozciąga się pomiędzy wizją człowieka-demiurga a perspektywą antropologiczną wynikającą z przyjęcia koncepcji miłości bliskiego. Natomiast ks. dr hab. Stanisław Chrobak, prof. UKSW, przedstawił uczestnikom Seminarium poglądy Romana Murawskiego dotyczące konieczności wychowania w wierze.

Sesję trzecią, ogniskującą się wokół wartości, humanizmu i ich relacji z pedagogiczną myślą konserwatywną, rozpoczęła PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D. z Uniwersytetu Karola w Pradze, która opowiadała zebrany o czeskiej szkole filozofii edukacji. Skupiła się na sylwetce i poglądach Jana Amosa Komenskigo, ale odniosła się również do koncepcji Jana Patočki i Radima Palouša. Natomiast dr Małgorzata Łobacz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

zaprezentowała referat pt. *Interioryzacja wartości, wiara i patriotyzm w ideale wychowawczym Marceliny Darowskiej i ks. Franciszka Blachnickiego: ewolucja konserwatywnej perspektywy wychowania „nowego człowieka”*. Następnie dr Magdalena Archacka z Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi wygłosiła referat dotyczący patriotyzmu jako celu wychowania, odnosząc się do myśli pedagogicznej Kazimierza Twardowskiego. Ostatnie w tej sesji wystąpienie zaprezentowała dr Marta Krupska z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, która mówiła o myśli Stefana Szumana, poszukując personalizmu i humanizmu w jego refleksjach odnoszących się do kultury i sztuki, wskazując jednocześnie na ich znaczenie dla tworzenia ludzkiego sumienia.

W czwartej i ostatniej sesji Seminarium jego uczestnicy mogli wysłuchać referatu dr hab. Wiesławy Sajdek, prof. UJD, która przybliżyła postać Eleonory Ziemięckiej, wskazując na aktualność filozofii edukacji zawartej w jej pismach. Następnie mgr Julia Stępniewska z Uniwersytetu Warszawskiego przybliżyła pedagogiczną wizję człowieka przedstawioną w *Żywotach Świętych* przez Piotra Skargę. Zaś mgr Ewa Horodyska-Talarek z Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej mówiła o św. Urszuli Ledóchowskiej, starając się wskazać w jej koncepcji elementy konserwatywnej myśli pedagogicznej. Jako ostatnia wystąpiła dr Dominika Jagielska z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która wygłosiła referat

Fot. Beata Gola

Uczestnicy VIII Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej podczas obrad

pt. *Pedagogiczny wymiar konserwatyzmu Józefa Szujskiego*. Na koniec obrad wywiązała się interesująca dyskusja, w której głos zabrali zarówno prelegenci, jak i słuchacze Seminarium (m.in. ks. dr Artur Aleksiejuk z CHAT-u w Warszawie oraz mgr Piotr Gryza z poradni rodzinnej w Warszawie).

Obrady VIII Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej podsumowała prof. dr hab. Janina Kostkiewicz, dziękując uczestnikom za liczne i aktywne uczestnictwo. Uczestnicy uznali spotkanie za niezwykle owocne. Wyrażono nadzieję na kontynuowanie Seminariów Polskiej Myśli Pedagogicznej w przyszłości w związku z wyróżniającym się obszarem zainteresowań i twórczą atmosferą. Seminarium miało formę stacjonarną, uczestniczyło w nim przeszło 40 osób – prelegentów i słuchaczy z różnych środowisk naukowych.

DOMINIKA JAGIELSKA
ORCID: 0000-0003-4633-0550
Kraków